

Jon Fosse
NETKO ĆE DOĆI

Nakladnik
Fidipid Zagreb

Biblioteka prijevodne književnosti
Knjiga 13.

Za nakladnika
Slobodan Delalić

Urednici
Tonko Maroević
Diana Burazer

Jezična urednica
Ljiljana Šarić

Design omota
Elvis Duspara

Layout i grafička priprema
Fidipid Zagreb

Tisak
Sklad boja Zagreb

**CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 734784**

ISBN 978-953-7542-07-8

Copyright © Fidipid 2010

Printed in Croatia 2010

JON FOSSE

NETKO ĆE DOĆI

Izabrane drame

S norveškoga preveo
Munib Delalić

Naslov izvornika

Nokon kjem til å komme © *Det Norske Samlaget* 1992

Namnet © *Det Norske Samlaget* 1994

Draum om hausten © *Det Norske Samlaget* 1998

Vinter © *Det Norske Samlaget* 2000

SADRŽAJ

Netko će doći	7
Ime	37
San o jeseni	81
Zima	133
<i>Novi Ibsen</i>	165

NETKO ĆE DOĆI

LICA

On
Ona
Mladić

I

Na dvorištu ispred jedne stare, prilično dotrajale kuće, izlizierte boje, neka okna su napukla; pa ipak kuća, koja je usamljena, na maloj uzvisini, s pogledom na more, ima svojih draži. Muškarac i žena izlaze na dvorište, iza desnog ugla kuće. On je pedesetih godina, punačak, pomalo duge, sijede kose, gleda nesigurno i sporo se kreće. Njoj je oko trideset godina, prilično visoka, snažna, poludugačke kose, velikih očiju i pomalo djetinjnjih pokreta. Muškarac i žena idu duž kuće, drže se za ruke, gledaju prema kući.

ONA živahno: Evo nas pred našom kućom.

ON: Našom kućom.

ONA: Starom, lijepom kućom. Daleko od drugih kuća, i drugih ljudi.

ON: Ti i ja, sami.

ONA: Ne samo sami, nego sami zajedno. *Pogleda ga u lice.* Naša kuća. U ovoj ćemo kući biti zajedno, ti i ja, sami, zajedno.

ON: I nitko neće doći. *Stanu, stoje i gledaju u kuću.*

ONA: Evo smo došli našoj kući.

ON: I to finoj kući.

ONA: Došli smo našoj kući. U kojoj ćemo biti zajedno. Ti i ja, sami, u kući, u kojoj ćemo biti zajedno. Daleko od drugih. Kuća u kojoj ćemo biti zajedno, sami, jedno s drugim.

ON: Naša kuća.

ONA: Kuća koja je naša.

ON: Kuća koja je naša. Kuća u koju nitko neće doći. Došli smo našoj kući. U kojoj ćemo biti zajedno, sami, jedno s drugim. *Idu dalje duž kuće.*

ONA *pomalo zabrinuta*: Ipak je malo drukčije, nisam mislila da će biti tako. *Naglo uplašena*. Jer netko će doći, a tako je ovdje pusto da netko dođe. *On nastavi gledati prema kući, kao da je u svojim mislima*. Dug je put do ovamo, a niti jedan čovjek se nije vidio, dugo smo putovali, a nikoga nismo vidjeli, samo cestu, i sad stojimo ispred ove kuće i *intenzivnije* pomisli kad padne mrak. I pomisli kad je nevjrijeme, kad vjetar puše kroz zidove, kad čuješ more kako tuče, i velike valove, kad je more bijelo i crno, i pomisli koliko hladno može biti u kući, kad vjetar puše kroz zidove, i pomisli koliko je daleko do ljudi, koliko je mračno, i koliko može biti tiho, i pomisli kako vjetar puše, kako valovi tuku, pomisli kako je ujesen, u mraku, s kišom i tamom. More koje se bijeli i crni, i samo ti i ja, ovdje u ovoj kući. I toliko daleko od ljudi.

ON: Da, toliko daleko od ljudi. *Stanka*. Sad smo najzad sami.

ONA *pomalo zabrinuta*: Ali nismo od svih otišli ovako daleko. Ne od svih ljudi. Samo od nekih. *On stane i gleda prema kući*.

ON: Od svih smo otišli, od svih. *Ona stane i pogleda u njega*.

ONA: Od svih? Zar smo od svih otišli?

ON: Da, od svih.

ONA: A zar se to može? Zar ti drugi, ipak, neće biti tu? Zar se može otići baš od svih? Zar to nije opasno?

ON: A zar nismo htjeli biti svoji. Zar nas nisu drugi, svi drugi, odvajali jedno od drugog. Svi drugi. *Glasnije*. Pa htjeli smo samo biti skupa, jedno s drugim, sami, negdje, pa htjeli smo samo biti sami, negdje, gdje možemo sami stanovati. Tamo gdje ti i ja možemo biti sami, zajedno. Sami, jedno s drugim. Pa to smo htjeli. Htjeli smo samo biti sami, jedno s drugim. Sami, jedno s drugim.

ONA: Ali, hoćemo li biti sami? Kao da je netko ovdje. *Očajna*. Netko je ovdje. Netko će doći.

ON *mirno*: Samo smo mi ovdje. *Okreće se od nje, hoda dvorištem, prođe mimo lijevog ugla kuće, stane, gleda dolje prema moru.* Pa nikoga ovdje nema. I tamo je *pokazuje* more. Nitko neće doći. *Ona mu prilazi, stane odmah uz njega. I ona gleda prema moru. Pomalo razdragan.* I gle kako je more lijepo. Kuća je stara, i more je lijepo. A mi sami. I nitko neće doći. Nitko. A dolje je more tako lijepo, gle valove, gle kako se valovi razbijaju o sve ono okruglo stijenje, dolje uz obalu, val za valom, i gle pučinu. Koliko god oko seže, samo se vidi more. I nekoliko školja, daleko na pučini, nekoliko crnih školja na plavom i bijelom moru. A tamo *stanka*. Pa da. *Pogleda u nju. Ona spušta pogled, izgleda zamišljena i uplašena. Čudeći se.* Da. *Pomalo zabrinut.* Nitko neće doći.

ONA: Osjećam po sebi da će netko doći.

ON: Ma ne, sami smo, pa nikoga i ne poznajemo. Samo je ova kuća. I more.

ONA: Već je netko ovdje. *Glasnije.* Da, netko je ovdje. Netko će doći. Znam da će netko doći.

ON: Ma ne, samo smo mi ovdje. *Stanka.* Najzad smo sami. Sami, zajedno jedno s drugim. *Odlučno.* A nismo ni mogli biti, tamo, gdje smo bili. Pa morali smo otići, htjeli smo nekamo otići. I evo, došli smo ovamo, u ovu kuću. I sad je kuća naša. *Malo veselije.* I sad ćemo živjeti u ovoj kući. *Opet pogleda prema kući.* Odlučili smo doći ovamo. *Mnogo veselije.* Odlučili smo. I tako smo učinili. I sad smo ovdje. Živjet ćemo u ovoj kući, pa odlučili smo doputovati ovamo. U ovoj ćemo kući živjeti. Tako smo kazali. I sad smo ovdje. Sad ćemo stanovati u kući. *Opet pogleda prema moru.* A tamo je *pokazuje* more. Veliko i lijepo. *Ona pogleda prema moru.*

ONA: Ali nisam mislila da će biti tako, da ćemo doći ovamo. Ne baš, da, što da kažem. *Spušta pogled. Stanka.* More je tako veliko. Nisam mislila da je tako. Pa, zamišljala sam sasvim drukčije.

ON: Ali nismo mogli biti tamo gdje su drugi, pa nismo se snalazili, tamo, s drugima. Htjeli smo samo biti zajedno. Htjeli smo biti sami, zajedno. Nismo htjeli biti tamo gdje su drugi. Morali smo živjeti tamo gdje nema drugih, tamo gdje smo samo mi. Htjeli smo živjeti sami, samo ti i ja *glasnije* sami, zajedno. Daleko. Daleko od svih drugih, negdje, daleko, daleko od ostalih, pa tamo smo htjeli živjeti.

ONA: Ali, ovdje je nekako pusto. I kao da je ovdje netko, a da nije ovdje. Pusto je, i nije pusto, u isto vrijeme. To je *zastane*.

ON: Valjda su takve stare kuće.

ONA: Da, možda su takve. *On odlazi do stare, natrule klupe koja stoji uza zid kuće, i sjeda na nju. Ona gleda za njim.* Sad je još svijetlo, zamisli kad dođe mrak, kad jesen i zima dođu, kad je mračno i hladno. A mi nismo sami. Jer je i dalje netko tu. *Uzbuđena.* Netko je ovdje. Znam da je netko ovdje. I netko će doći. Znam da će netko doći.

ON: Bit ćemo skupa, sad ćemo najzad biti skupa, sami, jedno s drugim, ne tamo gdje su svi drugi, nego zajedno, sami, jedno s drugim. Sad ćemo biti zajedno, jedno s drugim. Zajedno, jedno u drugom, sami, jedno s drugim. Neće ovdje biti drugih. Samo ti i ja, bit ćemo zajedno. *Pomalo molećivo.* Dođi, sjedi kraj mene. Zar nećeš sjesti? *Ona kimne.*

ONA: Ali netko je ovdje. Netko će doći. *Očajno.* Nikad nećemo biti sami, zajedno. Nikad nećemo biti sami.

ON: Ma dođi ovamo, sjedi. Pa upravo smo došli. *Ona odlazi do klupe, sjeda kraj njega.*

ONA: Ali netko će doći, znam to. Osjećam po sebi, netko će doći, netko tko nas neće ostaviti na miru. Netko će doći.

ON: Nikoga ovdje nema. Nitko neće doći.

ONA *glasno*: Ali ja znam da će netko doći.

ON: Neće.

ONA: Nikad nam neće dozvoliti da budemo zajedno.

ON: Ne misli tako.

ONA: Ali netko će doći, osjećam to po sebi. *Ustaje, stane ispred njega, pogleda u njega. Očajna.* Netko će doći.

ON: Ali došli smo ovamo da budemo sami, zajedno. Nitko neće doći. Pa mi imamo *zastane, iznenada pogleda u nju očajno. Stanka. Uplašeno.* Tko će doći?

ONA: Znam samo da će netko doći. A i ti bi htio da netko dođe. Radije bi bio s drugima nego sa mnom. Radije bi bio s drugima. Netko će doći, uđemo li unutra netko će pokucati na vrata. Kucat će i kucati na vrata. Hoće, netko će doći i pokucati na vrata, i neće prestati, samo će kucati. Čim uđemo u kuću, netko će doći.

ON *prosvjedujući*: Neće. *Molećivo.* Zar ne možeš sjesti na klupu, ovdje kraj mene. *Utješno.* Nitko neće doći.

ONA: Znam da će netko doći. Osjećam to po sebi. Ovdje je tako pusto, i netko će doći. Doći će. Znam da će netko doći.

ON: Ne, nitko neće doći, nitko.

ONA: Pa uvijek netko dođe. Uvijek. Ona će doći. Doći će i sjesti, sjedit će i gledati te u oči. To znam. Netko će doći. Ona će doći i tu sjediti, s onim svojim očima. Ona će sjediti, i gledati te, skoro neprimjetno, u oči. To znam. Netko će doći. Ona će doći. A to ne mogu podnijeti. Ne mogu podnijeti da netko dođe. A ona će doći.

ON: Zar ne možeš sjesti na klupu, kraj mene. *Ona sjeda na klupu, odmah do njega. On ju zagrli.* Nitko neće doći. Ni ona, niti itko drugi. Sad smo mi sami, zajedno, jedno s drugim. Sami, zajedno, jedno u drugom. *Ona spušta glavu na njegovo rame.* Sad smo samo ja i ti.

ONA: Ja i ti.

ON: Ja i ti.

ONA: Ali ne mogu tome ništa, osjećam po sebi da će netko doći. Ili je možda već netko ovdje. Možda je netko u kući? *Živo.* Ha, zar nisi čuo? *Uplašeno pogleda u njega, uspravi se na klupi.* Zar ono nisu koraci? *On pogleda u nju, osluškuje.* Nešto jest. Jesu li koraci? Nešto sam čula. *On kimne.* I ti si čuo? *On opet kimne.* Čuo si i ti?

ON *pomalo uplašeno:* Da.

ONA: Netko je ovdje. Netko je došao.

ON: Kao da sam čuo korake.

ONA: Čuješ li sad što? *On zatrese glavom.* Ali maločas je nešto bilo. *Gleda oko sebe, zatim u njega.* Eno, opet. *On ustaje, pogleda u nju.*

ON: Netko je došao. *Odlazi do lijevog ugla kuće, pogleda iza ugla, okreće se, pogleda prema njoj koja sjedi na klupi, zatrese glavom.*

ONA: Nitko? *On opet zatrese glavom. Opet se okreće prema uglu kuće, gleda, te opet pogleda prema njoj.*

ON: Idem malo pogledati oko kuće. *Ona kimne. On polako zalazi iza ugla, tamo se izgubi. Ona i dalje sjedi na klupi, osvrće se oko sebe, zatim ustaje, odlazi do ugla iza kojeg je on upravo nestao. Gleda prema njemu.*

ONA *pomalo odveć glasno:* Ništa? Nikoga ne vidiš? Ništa?

ON *iza ugla kuće:* Ne. *Ona se okreće od njega, zaputi se dvorištem.*

II

Ona hoda dvorištem. Ugleda mladića koji se pojavljuje iza desnog ugla kuće. Mladić je pri kraju dvadesetih godina, sasvim običnog izgleda. Ona gleda prema njemu, te spušta pogled. Opet podiže pogled, kimne mu. I mladić kimne njoj. Zatim se mladić zaputi prema njoj, ide uz kuću gledajući u nju. Ona gleda u njega. Mladić joj prilazi, stane ispred nje.

MLADIĆ *ponosno, pomalo oholo*: Jesi li ti ta koja je kupila kuću? *Ona pogleda u njega*. Čuo sam da je netko kupio kuću. Zato sam i navratio. Dugo je kuća stajala prazna, već je dosta propala. I onda se odjednom netko pojavio koji bi je kupio. Ja sam taj koji je kuću prodao. Htio sam samo vidjeti tko ju je kupio. *Ona spušta pogled*. Ja sam naslijedio kuću, moji su ovdje živjeli. Ali prije nekoliko godina baka je umrla. Ona je u kući zadnja živjela. Poslije toga je kuća stajala prazna. A i na za bačenom je mjestu, i stara. Bilo je prilično teško prodati je. I odjednom je evo prodana. Nisam vjerovao da ću je prodati.

ONA: Znači ti si taj koji je prodao kuću. *Mladić kimne. Stanka*. Jesi li i ti ovdje živio?

MLADIĆ: Ne, samo moj otac. Očevi su mi roditelji ovdje *raširi ruke* u ovoj kući živjeli.

ONA: Kuća je prilično stara.

MLADIĆ: Da. Zapravo i ne znam koliko bi kuća mogla biti stara. A da je stara, u to nema sumnje.

ONA: Stara, fina kuća.

MLADIĆ: Ali ja nisam htio u njoj živjeti.

ONA: Nisi?

MLADIĆ: Ne, kuća je odveć stara.

ONA: I bilo je teško prodati je?

MLADIĆ: Da, teško. *Ona odlazi do klupe i sjeda na nju. Mladić stoji i gleda za njom, te i on odlazi do klupe i na nju sjeda, odmah kraj nje. Ona pogleda u njega.*

ONA: Živiš ovdje u blizini?

MLADIĆ: Da, ne tako daleko odavde. *Stanka. On pogleda u nju. I sad ćeš ti živjeti ovdje? Ona kimne. Moglo bi biti usamljeno ovdje živjeti. Ona opet kimne. Nema tako mnogo ljudi ovdje uokolo, zapravo skoro nikoga.*

ONA: Da, malo je ljudi ovdje.

MLADIĆ: Skoro nitko ovdje ne živi. *Stanka. Ona i mladić sjede i gledaju ispred sebe. On dolazi do lijevog ugla kuće, pogleda iza ugla, upravo kad ona podiže pogled i pogleda u mladića. On se povlači, stane, naslonjen na zid, odmah iza ugla. Stoji i gleda u zemlju, ne osluškuje, ali čuje što biva kazano. Ali ja sam u svakom slučaju tu, ne tako daleko odavde. To i nije malo nasmije se.*

ONA: Da.

MLADIĆ: Ja stanujem ovdje u blizini, da. *Pogleda u nju. Pomalo stidljivo. Mogli bismo se možda malo i družiti. Ona pogleda u njega, zatrese glavom. O, nemoj tako. Nema baš mnogo drugih ovdje, a ja i nisam tako loš, ako mogu reći. Ona gleda ravno ispred sebe. Stanka. On stoji za uglom, uznemiren, hoće da istupi, zaustavlja se. Ne, htio sam samo vidjeti je li tko došao u kuću.*

ONA: Da. *Mladić pogleda u nju. Ona pogleda u mladića.*

MLADIĆ: Htio sam saznati tko je kupio kuću.

ONA: Da, to je shvatljivo.

MLADIĆ: Pa ne prodajem baš svaki dan kuću. *Hvalisavo. A sad imam i para.*

ONA: Pa da, imaš.

MLADIĆ: Da, sad dobro stojim s parama.

ONA *pomalo uplašeno*: Ne živiš tako daleko odavde? *Pogleda mladića u oči.*

MLADIĆ: Ne, ne tako daleko. *Koketirajući.* Tako da

ONA *prekida ga*: Ne, ne. *On stoji iza ugla kuće i biva sve uznemirenijim, te, kao da se odgurne naprijed, izlazi iza ugla, stupa na dvorište, pogleda prema njima dvoma koji sjede na klupi. Zaustavlja se, spušta pogled. Ona pogleda prema njemu.*

ONA *nervozno*: On je bio vlasnik kuće. Od njega smo kupili kuću. *Mladić ustaje, kreće prema njemu. Brzo.* On kaže da je ovdje živio njegov djed. *Oklijeva, okrenuta mladiću.* Je li ono bio on?

MLADIĆ: Pa da, i moj djed. Ali on je davno umro. Ja se ne sjećam djeda. Ali baka mi je ovdje živjela, sve do prije nekoliko godina, kad je umrla. *Mladić se zaustavlja ispred njega.* Htio sam samo pozdraviti. *On stoji i zuri u zemlju.*

ON: Mi smo upravo došli.

MLADIĆ: Onda ću vas ostaviti na miru. *Pogleda u njega.* Ali mogu ja doći malo kasnije. Tad vam mogu pokazati kuću.

ONA *brzo*: Ima li još koga tko živi, mislim, u blizini? *Mladić joj prilazi, zatrese glavom, stane ispred klupe.*

MLADIĆ: Ne, ne baš u blizini. Pa da, čekaj *oklijeva* da, jedini sam ja. *Ona spušta pogled. Stanka. Mladić izlazi na dvorište.* Doći ću malo kasnije. Mogu vas večeras počastiti kojom čašicom. Jer sad imam para. *Kratko se nasmije. On i ona kimnu prema mladiću, koji podiže ruku, mahne im, a onda zalazi za desni ugao kuće. On prilazi klupi i sjeda na nju, na sami kraj, što je moguće dalje od nje. Gleda ravno ispred sebe, pa u zemlju. Ona oprezno pogleda prema njemu. Duga stanka.*

ON *pomalo drhtava glasa*: Jesi li ga ti pozvala da sjedne na klupu, odmah kraj tebe.

ONA: Ne, ne.

ON: Znači on je tek tako došao, i sjeo. *Kao, ironično.* Tek tako, bez daljnjega, došao, i sjeo na klupu, kraj tebe. *Ona gleda ukočeno ispred sebe.* Bila je to dakle tajna želja, koju si ti odatlala. E sad mi moraš doći, i sjesti, odmah kraj mene. To si dakle kazala, a da to nisi rekla, kao što ti je već običaj.

ONA: Ma daj, prestani. Tako me je strah.

ON: Ma ne, ništa ti nisi uradila. Nisi ga čak ni u oči pogledala. *Razdražljivo.* Jesi li ga cijelo vrijeme gledala u oči? Ili samo onda kad sam ja došao? *Malodušno zatrese glavom.*

ONA: Nemoj, molim te. Tako me je strah.

ON *još žešće*: I jesi li se samo onda, kad sam se ja pojavio, naslonila na njega?

ONA: Ja se nisam na nj naslonila.

ON: Pa vidio sam svojim očima. Vidio sam da si se naslonila na njega. *Pomalo pomirljivo.* Pa to sam vidio.

ONA *pomalo rezignirano*: Nisam se naslonila.

ON: Sviđa ti se on?

ONA: Niti mi se sviđa, niti mi se ne sviđa.

ON: Sviđa ti se, sviđa.

ONA: Pa, valjda mi se sviđa, na neki način. *On ustaje, izlazi na dvorište.*

ON: Vidio sam te kako tu sjediš, otvorenih očiju. I mora da je on čekao dok ja ne odem iza kuće, kako bi se mogao pojaviti na dvorištu, i s tobom nasamo razgovarati. *Očajno tresе glavom.* I da će on opet doći. *Diše teško i očajno.* On će uvijek dolaziti. *Opet prilazi klupi i sjeda na nju, malo bliže njoj.* On ovdje živi sam. I nikad nam neće dati živa mira. *Pogleda u nju.* Baš od njega da kupimo kuću. *Ustaje.* U božju mater. I da su njegovi živjeli u kući u kojoj ćemo mi živjeti. *Očajno pogleda u nju.* U

kući u kojoj moramo živjeti. *Mirnije*. I ti sjediš i gledaš ga u oči, sjediš i gledaš ga ravno u oči. *Žešće*. I zalijepiš se za njega na klupi. *Gleda ispred sebe*. I opet će on doći. Opet će doći. Opet. *Hoda po dvorištu, naprijed i natrag*. *Stanka*. *Mirno*. Pa ti si znala da netko mora doći. A znao sam to i ja, na neki način. Ali ja to nisam htio znati. A ti si znala cijelo vrijeme. *Zaustavlja se, gleda u nju*. *Razdražljivo*. Pa ti si htjela da on dođe. Ti samo pričaš da ne želiš da itko dođe, a zapravo ništa drugo osim toga i ne želiš. *Malodušno zatrese glavom*.

ONA *tiho i mirno*: Smiri se. *On nastavlja hodati po dvorištu, naprijed i natrag*. Samo se smiri. *Stanka*. *Namješteno optimistički*. Moramo ući i pogledati kuću. *On i dalje hoda po dvorištu*. *Ona ustaje*. *Molećivo*. Zar nećemo u kuću?

ON: Pa netko je morao doći. *Ona mu prilazi, hvata ga za ruku*.

ONA: Dođi, idemo u kuću. *On pogleda u nju*.

ON: Ne želim ovdje živjeti. *Očajno*. Ne želim ovdje biti.

ONA *utješno, pomalo uplašeno*: Dođi, idemo unutra.

ON: Morala si ga gledati u oči. *Povlači ruku k sebi, odlazi do klupe i sjeda na nju, nalakćen, s licem u rukama*. *Zaista očajan*. Ne, ne, ne. *Ona prilazi klupi i sjeda, odmah uz njega*.

ONA *namješteno optimistički*: Bit će fino, vidjet ćeš. *On pogleda u nju*. *Stanka*.

ON *sasvim iskreno*: Toliko te volim. *Obgrli je, priljubi se uz nju, pogleda je u oči*. *I ona njega zagrlji, oprezno ga počinje zibati*.

ONA: Ja i ti. *Poljubi ga u čelo*.

ON: Ja i ti.

ONA: Ja i ti. *On pogleda u nju, malodušno*.

ON: Uvijek netko mora doći.

ONA *utješno*: Smiri se. Ja i ti, valjda to znaš.

ON: Da, samo se smiri.

ONA: I sad možemo ući u našu kuću. *On se uspravlja.*

ON: Idemo unutra. *Ustaje s klupe. I ona ustaje. Hvataju se za ruku i idu prema ulaznim vratima.*

ONA *pogleda u njega*: Valjda imaš ključ. *On se zaustavlja, posegne za džepom, kimne. Vadi ključ iz džepa. Dolaze do vrata. On odbavljuje, otvara joj vrata. Ona ulazi. On ulazi za njom, zatvara vrata za sobom, čuje se kako zabavljuje vrata i njima drma, provjerava jesu li zabavljena.*

III

Ona dolazi iz hodnika i ulazi u staromodnu, veliku i podugačku kuhinju. On ulazi za njom, zatvara za sobom vrata.

ONA *poletno pogleda prema njemu: Gle velikog, finog kuhinjskog stola pokazuje prema dugačkom, u bijelo obojenom i dotrajalom kuhinjskom stolu, koji stoji uzduž u sobi, od krajnjeg kraćeg zida gdje možemo sjediti i jesti, jedno nasuprot drugog, zar ne. Pogleda u njega. Hoćemo li sjesti? Odlazi do jedne od drvenih, bijelih i pohabanih stolica, koje stoje u nizu duž jedne strane kuhinjskog stola. On ide za njom, sjeda preko puta nje na drvenu, bijelu i dotrajalu klupu, koja stoji duž druge strane stola, odmah uza zid. Ovako možemo ujutro često sjediti. Jer sad smo u našoj kući. I ovdje ćemo biti samo nas dvoje, sami, zajedno. Sami, jedno s drugim. I ovamo nitko neće doći.*

ON: Da, samo nas dvoje, zajedno.

ONA: Ja i ti.

ON: Ja i ti. *Ustaje, odlazi do kuhinjskog prozora, koji stoji nasred sobe, i koji gleda na dvorište, pogleda kroz prozor, na sve strane. Stanka.*

ONA: Vidiš li što?

ON: Ne. *Okreće se prema njoj. Ne vjerujem zastane.*

ONA: Što?

ON: Ma ne, ništa.

ONA *ohrabrujući: Gle starog štednjaka. Pokazuje prema štednjaku. On kimne. I starog hladnjaka. Pokazuje prema hladnjaku. Ne vjerujem da sam ikad vidjela tako star hladnjak. Čudno da radi. A i zavjese. I stari miris. Gleda po sobi. I ovdje ćemo živjeti. Mi smo kupili kuću, i sve ovo. I sad ćemo biti zajedno, sami, jedno s drugim. I ovamo nitko neće doći. On opet gleda*

kroz prozor. Ona pogleda u njega. Ne sasvim uvjerena. Bit ćemo zajedno. Uvjerenije. Samo ti i ja. Još uvjerenije. Nitko drugi. Sasvim uvjerena. Nitko neće doći. On i dalje gleda kroz prozor:

ON *tiho*: Eno onoga opet.

ONA: Zafrkavaš? *On uporno gleda kroz prozor.*

ON: Mislim da sam ga vidio.

ONA: Pa tek je otišao. *On pogleda u nju.*

ON: Da, ali sam skoro siguran da je ono on što sam vidio. Na dvorištu. Tamo kraj *zastane*.

ONA: Nije moguće da je on. *On opet gleda kroz prozor.*

ON: Mislim da je on. *Ona odlazi do prozora, stane odmah kraj njega, spušta ruku na njegova leđa, gleda van.* Nešto sam vidio, mora da je on. *Ona iskosa pogleda u njega.*

ONA: Hoćeš da izidem i pogledam? Da vidim je li on tamo? *On je očajno pogleda, sa strahom u očima.*

ON: Ne. *Ona spušta pogled. Malodušno.* Hoćeš samo njega da sretnoš. Nećeš da si sa mnom, hoćeš samo njega da sretnoš.

ONA *pomalo uplašeno*: Ne pričaj gluposti. *Stanka.* Znaš da nije tako. *Stanka.* A možeš i sam izići. *Stanka. Namješteno optimistički.* Ili da pogledamo uokolo stare stvari u našoj kući? Mogli bismo, a.

ON: Ali siguran sam da sam ga vidio. *Pst. Stoji i osluškuje. Pogleda u nju. Tiho.* Zar nisi čula? *Ona zatrese glavom. Malo glasnije.* Ništa? *Ona opet zatrese glavom. On opet pogleda kroz prozor. Čuje se kucanje na vratima. On uplašeno pogleda u nju. Ona pogleda u njega velikim, uplašenim očima. On tresse glavom, zatim odlazi do klupe i na nju sjeda. Ona odlazi do stolice i sjeda. Ponovno kucanje, ovaj put jače. Oni sjede mirno, pogledaju jedno u drugo.*

ONA *tiho*: Nećemo otvoriti. *On zatrese glavom. Poletno.* Neka on tamo stoji koliko hoće. *On kimne. Opet kucanje.* Neka

on samo stoji, i kuca. Ne trebamo otvoriti. Pa kuća je naša, i otvaramo onom kome mi hoćemo. *On sjedi nalakćen na kuhinjski stol, poklapa oči rukama.* Ne trebamo otvoriti. *Stanka.* Otvaramo onom kome mi hoćemo. *On sklanja ruke s očiju, spušta ih na stol, pogleda u nju.*

ON: Nikad nećemo biti sami. I ti si znala da netko mora doći. *Opet kucanje.*

ONA: Moramo li otvoriti?

ON: Pa ti najviše od svega želiš da otvorimo. Ti tako rado želiš zastane.

ONA: Mi ne trebamo otvoriti. *Sjede i gledaju jedno u drugo.* Misliš li da je otišao?

ON: Možda. *Stanka.* Ili možda samo vani stoji i čeka. Stoji na dvorištu, a možda i ispred vrata.

ONA: Mislim da je otišao. *Poletno.* I neće više doći. Neće doći tako brzo, a onda neće više nikad doći.

ON *veseo*: Misliš? *Ona kimne.*

ONA *pomalo vesela*: Dođi, idemo u dnevnu sobu. Jer on je otišao. Kucao je, a mi mu nismo otvorili. I on je otišao. Otišao je.

ON: Možda je otišao.

ONA: Znam da je otišao. I možemo ići u dnevnu sobu. *Hvata ga za ruku. On ustaje. Ona ga vuče prema vratima dnevne sobe.*

IV

Ona ga vodi za ruku, ulaze u staromodnu dnevnu sobu, s požutjelom lamperijom po zidovima.

ONA: Sad ćemo pogledati što sve imamo u dnevnoj sobi.

ON *pomalo rezignirano*: Ali, on stoji ispred vrata, stoji i čeka, uskoro će opet pokucati.

ONA: Mislim da je otišao.

ON *odvažno*: Ali neka stoji. Jer vrata su zabravljena.

ONA: On može tamo stajati koliko hoće. *Gleda po dnevnoj sobi.* Pa ovdje je prilično fino. Dnevna soba je fina. I gle slike što više po zidovima. *Oboje razgledaju po dnevnoj sobi.* Pa ovdje je skoro sve onako kako mora da je bilo i prije mnogo, mnogo godina. *Ona sa zanimanjem razgleda, gleda u portret neke mlade žene, koji visi na dužem zidu.* Ona slika tamo, na zidu *pokazuje* mora da je njena, one koja je ovdje živjela prije nas, bake *zastane, pogleda u njega, zatim brzo.* Ona, tamo *pokazuje* tamo, ona koju vidiš tamo na zidu, ona mlada žena, tamo na slici, mora da je to baka, kad je bila mlada. *Pušta mu ruku, odlazi do portreta, stane ispred njega. On i dalje stoji. Ona gleda u portret. Stanka.* Mora da je bila lijepa.

ON *pomalo rezignirano*: I sad on sigurno stoji pred vratima. I opet će pokucati. *Očajno.* Zašto nisi kazala prije da netko mora doći? *Ona se okreće prema njemu.*

ONA: On tamo može stajati koliko hoće. *On spušta pogled.*

ON: Sigurno misliš da je i on lijep. Valjda slični na baku.

ONA: On ne slični na nju, ne, ne baš toliko. *On se nasmije. Ona se opet okreće prema portretu.*

ON: Ti se tako dobro sjećaš kako on izgleda. *Prilazi portretu, gleda u nj. Pogleda u nju. Ironično.* Mislim da on možda malo i

sliči na baku, kad je ona bila mlada. *Stanka*. I sad on hoda po dvorištu. *Ona opet hoda po sobi. On se okreće za njom. Što misliš? Sliči li?*

ONA: Ne znam.

ON: Pa ti si ga tako pomno gledala u lice. *Ona se pretvara da ne čuje, nastavlja razgledati po dnevnoj sobi.*

ONA: Gle *gleda prema slici mladenaca koja visi na kraćem zidu nalijevo slika mlade i mladoženje pokazuje mora da je to s vjenčanja. Spontano. A i muž je bio lijep. Odlazi do slike mladenaca, primakne se bliže, pomno gleda. Okreće se prema njemu. Kao da konstatira. Pa oboje su bili lijepi. On kimne, prilazi i stane odmah uz nju. Bili su lijep par. I prilično mladi kad su se uzeli.*

ON *pomalo zainteresiran*: Mislim da on malo sliči i na baku i na djeda. Ali oboje su mlađi na ovoj slici.

ONA: Da, prilično mladi *malo oklijeva* možda ne više od dvadeset godina.

ON: Ona je možda još mlada.

ONA: Kod njih nije kao što je kod nas.

ON: Pa ti nisi tako stara.

ONA: A više ni tako mlada. *Obgrli ga, priljubljuje se njemu uz bok. Stanka. Pogleda ga. Ali ja sam tako sretna da smo sreli jedno drugo. Dugo mi je trebalo da nađem nekoga s kim se mogu opustiti. Stanka. Opustiti se zajedno. Sami, jedno s drugim. To je baš to. Baš to što smo htjeli. Pa htjeli smo se opustiti jedno s drugim.*

ON: Pa i opušteni smo jedno s drugim. *Ona kimne. Stanka. On se oslobađa njenog zagrljaja, odlazi do dužeg zida, pokraj portreta visi slika nekog dječaka s krizme, zaustavlja se ispred nje. Pogleda u nju. Pomalo ironično. A evo i njegove slike, u odijelu je i kravati. Stanka. Oklijevajući. Čudno da nije uzeo ove slike, ili bar svoju, prije nego što je prodao kuću.*

ONA: Da, baš čudno. *On odlazi do vrata na desnom kraćem zidu i otvara ih, gleda unutra u spavaću sobu.*

ON *pogleda u nju*: Ovo je sobica u kojoj je *oklijeva* starica spavala. Miriše na starost. Na staru mokraču, mučninu i sranje. Boja se ogulila. Krevet u neredu. *Ulazi u sobu. Ona odlazi do slike s krizme i ondje stane. On viče iz sobe.* A pod krevetom je noćna posuda, napola puna stare, smrdljive mokraće. Ma nije moguće. *Ona nastavlja gledati sliku s krizme. Uplašeno.* Zbilja noćna posuda napola puna stare, smrdljive pišake. Ma nije moguće.

ONA *pomalo odsutno*: Noćna posuda napola puna stare mokraće.

ON *iz sobe*: Moramo je nekako isprazniti.

ONA: Toliko je toga što se u ovoj kući mora uraditi.

ON *iz sobe*: Izgleda da nikad nismo trebali kupiti ovu kuću.

ONA: Pa, i nije baš sigurno. *On ponovno ulazi u dnevnu sobu, zatvara vrata sobe za sobom, pogleda u nju. Ona i dalje stoji i gleda u sliku s krizme. Pogleda u njega, pa opet u sliku. Zamišljena.* Noćna posuda sa starom mokračom pod krevetom. *On kimne, odlazi do divana koji stoji duž lijevog kraćeg zida, ispod slike mladenaca. Liježe na divan, leži na leđima, gleda ravno ispred sebe. Ona odlazi do vrata spavaće sobe i otvara ih, ulazi unutra. Iz sobe.* Gle, zaista. Ma ne, nije moguće. I miriše na duboku starost. I krevet je neraspremljen. Izgleda kao da se posteljina nije promijenila otkako je *oklijeva* ona u njemu ležala.

ON: Sigurno je ona u tom krevetu i umrla, i u toj posteljini. *Ona opet ulazi u dnevnu sobu, za sobom zatvara vrata spavaće sobe.*

ONA: Misliš?

ON: Pa ti si znala da netko mora doći. Znala si to. *Ona odlazi do prozora u dnevnoj sobi, koji je malo udesno na dužem zidu i udesno od slike s krizme. Stoji i gleda kroz prozor, prema moru.*

ONA *skoro kao da se dosađuje*: A tamo nam je more. Samo more. I nikoga ovdje nema. Mogu vidjeti samo more. Ništa drugo.

ON: Nikoga ne vidiš?

ONA: Samo more.

ON: Da, samo more. *Pomalo veseo*. Tako je dobro vidjeti samo more. Tad možeš biti siguran. Ti i ja, i vani more. To najviše volim. Ti i ja i more. I nitko drugi ovdje neće biti. Samo ti i ja i more. Nitko drugi.

ONA: Ali more je tako veliko. I ni žive duše ne vidiš. Ni kuće. Samo more. *On se okreće na divanu, leži njoj okrenut leđima, leži i gleda u zid. Stanka*. Nemoj biti tužan. Ja ću te utješiti. *Odlazi do divana, liježe, iza njega, obgrli ga, priljubi se uz njegova leđa. Utješno*. Samo ja i ti. I more. Ja i ti i more. I ne smiješ biti neraspoložen. Jer ja ću paziti na te. Ne smiješ se plašiti. Vidjet ćeš da će biti dobro. Ništa se ružno neće dogoditi. Ja i ti ćemo biti zajedno. Sad ćemo biti zajedno cijelo vrijeme. Ja i ti ćemo biti zajedno. Nitko drugi neće biti ovdje. Samo ja i ti. Kuća je stara i fina. I mi smo sve napustili. I sad ćemo biti zajedno, bit ćemo sami, i zajedno, ja i ti, opustit ćemo se jedno s drugim, bit ćemo zajedno, samo ja i ti. Ja i ti, sami, zajedno. *Stanka. On se okreće na divanu, prema njoj, gleda u nju.*

ON *uplašen*: Čuješ li? Čujem nekoga vani. On je vani, pod prozorom.

ONA *mirno*: Ja ništa ne čujem. Čujem samo tvoje srce, kako kuca. Čujem da si uplašen.

ON: Tako jasno čujem korake. Čujem da je netko vani. Izgleda da on nije otišao, ne. On je vani i hoda oko kuće. *Oboje leže i osluškuju.*

ONA *pomalo rezignirano*: Izgleda da je netko vani. Izgleda da on nije otišao. Sad on hoda oko kuće, hoda oko kuće. *Stanka.*

Ali to ne treba ništa značiti. Ne smeta ako je on vani, ako hoda oko kuće. *Tvrđoglavo*. Nimalo ne smeta. *Blago*. Jer sad smo ja i ti sami, jedno s drugim. *Očajno*. Sad smo zajedno, sami, jedno s drugim.

ON *uplašen*: On hoda oko kuće. Čujem ga kako hoda. I ubrzo će se zaustaviti na dvorištu. Neće otići, on će samo dolaziti, stalno. *Uspravlja se na rubu divana*. *Ona se uspravlja kraj njega, ustrašeno pogleda u njega*.

ONA *očajno*: Zar će on uvijek dolaziti? Hoće li, uvijek? Kako možeš takvo što reći?

ON: Kazao je da ide, ali nije otišao. Ostao je. I uvijek će on doći.

ONA: Ali to nije moguće. Pa kazao je da će nas ostaviti same. Trebao je otići. Tek je kasnije trebao doći. Mi smo trebali biti sami.

ON: Ali se evo vratio. *Kao, malo hrabriji*. Ali vrata su za-bravljena.

ONA: Jesi li siguran da je netko vani, pred kućom? *On kimne*.

ON *čini se hrabrim*: Mogu izići i pogledati. *Ustaje, izlazi u kuhinju, opet ulazi, pogleda prema njoj malodušno*. *Tiho*. Eno ga stoji u dvorištu. Vidio sam ga s kuhinjskog prozora.

ONA: Pa rekao je da ide. *Pogleda uplašeno prema njemu*. *Stanka*. Jesi li siguran da je netko tamo? *On kimne*. *Dolazi do divana, sjeda kraj nje, pogleda u nju*.

ON *žalbeno*: Opet je on tamo. Nismo se ni smjestili, a ti već našla sebi prijatelja. Fino, nema što. Pa vidio sam te. *Očajno*. Vidio sam jasno kako ga gledaš u oči. Dok si mislila da te ne vidim, gledala si ga u oči. I jasno sam čuo kako ga pitaš gdje stanuje. Jasno sam to čuo.

ONA: Gdje je on?

ON: Pa kazao sam ti da stoji u dvorištu.

ONA *brzo*: Neka on samo tamo stoji. Može stajati koliko god hoće.

ON: Pa ti si ga zamolila da opet dođe k nama.

ONA: Nisam. On je sam rekao da bi došao, ja ništa nisam rekla. Sam je kazao da bi došao, kasnije, tako je kazao.

ON: I eto ga već tu. *Netko kuca. On ustaje, pogleda u nju uplašeno. Ona pogleda u njega. Očajno.* Ne mogu ga sresti. Idem. *Pogleda prema vratima spavaće sobe.* Idem u sobu. *Pokazuje prema vratima spavaće sobe.* Ne mogu ga gledati očima. *Pogleda preklinjuće prema njoj.* Ako će mu se otvoriti, onda mu ti otvori.

ONA *sumnjičavo*: Jesi li siguran? Jesi li siguran da ćemo otvoriti, i da ću ja to uraditi? *On kimne.*

ON: Ja ne mogu. Ne podnosim ljude. Ne podnosim da netko sad dođe. *Kratka stanka.* A valjda moramo otvoriti. Otvori vrata.

ONA: Ja da otvorim? *Ponovno kucanje.*

ON: Ako će netko otvoriti, onda ćeš to ti. Ja ne mogu otvoriti. Ne mogu ga smisliti. Znao sam da netko mora doći. *Opet kucanje, sad jače.*

ONA: Moramo li otvoriti? *On slegne ramenima. Još jače kucanje. Ona pogleda u njega.* Stvarno misliš da moramo otvoriti? Moramo li? *Opet kucanje.*

ON: Pa on neće prestati kucati. Tako da mu moramo otvoriti.

ONA: I ja mu moram otvoriti? *Opet kucanje. Ona ulazi u kuhinju, ostavlja vrata za sobom otvorena. On ulazi u spavaću sobu, zatvara vrata za sobom, opet ih otvara, ponovno ulazi u dnevnu sobu. Liježe na divan, licem okrenut prema zidu, s rukama sklopljenim pod potiljkom, s koljenima, u špic podignutim, prema zidu.*

V

Ona stoji i kuhinjska vrata drži otvorena mladiću, koji stoji u vratima i gleda u kuhinju.

MLADIĆ: Mislio sam da bih vam mogao pokazati kuću. A i ponio sam *podigne plastičnu vrećicu ispred sebe, malo zazveckaju boce* nešto. Pa znaš da sad imam para. *Malo se nasmije, osmjehuje se.* Nikad prije nisam imao tako mnogo para. *Nasmije se.* Pa da, sad imam para. A za to si se ti pobrinula. *Ulazi u kuhinju, pogleda u nju. Ona zatvara vrata. Mladić prolazi kraj nje i sjeda na klupu. Stanka.* Znaš, ovu kuću dobro poznajem, sve mi je u njoj poznato, sve i jedan kutak. *Stanka. Mladić odlaže vrećicu na stol. Ona odlazi do kuhinjskog prozora i ondje stane, prebacuje težinu na desnu nogu, tako da joj kuk biva isturen, u blagom luku, prema njemu. Ona gleda kroz prozor. On pogleda u njezin kuk.* Znaš, često sam bio u ovoj kući, kad sam bio mali. Prilično često sam bio ovdje. *Stanka.* Bi li mi mogla naći čašu? *Ona pogleda u njega.*

ONA: Ne znam gdje su čaše. *On pokazuje prema ormariću s pomičnim vratima koji visi na zidu, iza niza stolica. Ona pogleda u njega. Gdje?*

MLADIĆ: Tamo, u ormariću *i dalje pokazujući. Ona odlazi do ormarića i pomiče vrata, gleda u čaše i šalice i drugi servis fino poslagan u ormariću.* Da, prodao sam kuću sa svim pokućstvom. Nisam znao što bih s tim. Njoj se to ne bi svidjelo, mojoj baki. *Nasmije se.* Ali takav je život, čovjek skuplja stvari, i onda umre, i onda su te stvari skoro bezvrijedne, jer drugi imaju svoje stvari. Tako je to.

ONA: Čašu? *On kimne.*

MLADIĆ: I jednu za sebe, jer i ti ćeš valjda malo popiti. *Ona zatrese glavom.* Nije valjda da nimalo nećeš popiti? *Vadi pivsku*

bocu iz vrećice, stavlja je ispred sebe na kuhinjski stol. Pogleda vragolasto prema njoj. Baš nećeš nimalo? Ona zatrese glavom. On odvrće čep na boci, te bocu opet stavlja na stol. Ona uzima čašu iz ormarića, stavlja je na stol ispred njega, odlazi do prozora, tamo stoji i gleda kroz prozor. On gleda u nju. Ništa za sebe? Ona pogleda u njega, zatrese glavom. On ulije malo piva u svoju čašu koje zapjeni, pogleda prema njoj. Mogla bi sjesti. Zar ne možeš sjesti i malo sa mnom popričati? Otpije gutljaj, pjena piva je oko njegovih usta, i dalje gleda u nju. Zar baš ništa nećeš? Ni sjesti? Odlaze čašu. Stanka. Osjećajno. Da, ovdje mi je baka sjedila, svako jutro. Rijetki su dani da ona nije bila u ovoj kući. I skoro uvijek je bila sama. I sad je nema. Stanka. Da, da. Stanka. On pogleda prema njenim kukovima dok ona stoji i gleda kroz prozor. Bila je sama u ovoj kući, baka, mnogo, mnogo godina. Davno je moj djed umro. Mora da joj je bilo poprilično samotno. A nikad se nije žalila, ne. Pa usamljen moraš biti, kad ovdje nema mnogo ljudi. Grohotom se nasmije. Stanka. Što si uradila sa svojim mužem? Ona pogleda u njega.

ONA: Što sam uradila sa svojim mužem?

MLADIĆ: Ma daj sjedni, uzmi čašu. Pričaj malo sa mnom. *Ona dolazi do stola i sjeda na stolicu, preko puta njega. On stavlja pivsku bocu ispred nje. Ona zatrese glavom. On se zamisli. Tiho. Baka, da. Sentimentalno. Bila je dobra. Uvijek je bila dobra prema meni. Otpije gutljaj. Moja baka, da. Stanka. On pogleda u nju. Kuću ste kupili jeftino. Zaista jeftino. Sve što je ona imala u životu bila je ova kuća, i to što je u kući. I ja sam naslijedio kuću. Trebate mi biti mnogo zahvalni. Nasmiješi se. Stanka. Ili ste možda za kuću dali mnogo? Pa ona je na prilično usamljenom mjestu. I dotrajala je. Možda ste za kuću previše platili. Prasne u smijeh. Ne, kuću si sigurno dobila jeftino, pre-jeftino. Trebaš mi zahvaliti. Ozbiljno ti kažem, trebaš mi zahvaliti. Ona ustaje. Zar nećeš malo sjediti, i sa mnom popričati? Samo malo. Ona stoji kraj kuhinjskog stola i gleda u njega.*

Dobro, ne moraš sad. Može drugi put. Možda se možemo negdje naći. Pa ja stanujem tu, u blizini. Možemo se naći. Ili *nasmije se* svakako ćemo se naći. Pa ovdje i ne možeš sresti nekog drugog, osim mene. Tako, ako poželiš društvo *potegne gutljaj* ako poželiš društvo, samo dođi, kad god hoćeš, k meni, u moju kuću. Možeš i nazvati. Jer ovdje imaš telefon, a i ja imam telefon. Ovako *vadi kemijsku olovku i papirić iz džepa jakne* tu ću ti napisati broj na koji možeš nazvati. Samo nazovi. Kad god hoćeš, u bilo koja doba. *Stavlja papirić na stol, naginje se, pažljivo zapisuje telefonski broj. Ona stoji s druge strane kuhinjskog stola i gleda u njega. On pogleda u nju, podiže papirić, pruža joj ga. Ona ga uzima, uzima portmone iz džepa svoje jakne, otvara ga, stavlja papirić u njega. On joj se nasmiješi, kimne.* Da, samo nazovi. Sad imaš broj. I trebalo bi biti dobro. *On joj se opet nasmiješi, zatim spušta pogled. Ona opet odlazi do kuhinjskog prozora, stoji, oslanja se rukama o prozorsku dasku, gleda kroz prozor. On uzima čašu, ispije, spušta čašu na stol, uzima pivsku bocu, zavrće čep, stavlja bocu u vrećicu, ustaje.* Da, samo nazovi. Bilo kad. I da ti kažem, uopće ja nisam tako loš. *Dolazi do nje, staje uz nju, ona i dalje stoji i gleda kroz prozor, ravno ispred sebe. Stanka.* Htio sam samo navratiti. Sad vjerojatno imate mnogo posla. Mogu doći kasnije, ili neki drugi dan. A ti samo nazovi. Sad znaš gdje me možeš naći. Nazovi. *Odlazi prema vratima koja vode iz kuhinje u hodnik. Ona se okreće, gleda za njim. On se okreće, gleda u nju. Idem onda, doći ću drugi put. Ona mu kimne. On otvara vrata, izlazi, zatvara vrata za sobom. Ona i dalje stoji i gleda kroz prozor.*

VI

Ona ulazi u dnevnu sobu. On leži na divanu, još uvijek s licem okrenutim prema zidu i podignutim koljenima. Ona prilazi divanu i sjeda na njegov rub. On nastavlja ležati gledajući u zid. Duga stanka.

ONA *mirno*: Otišao je. *Stanka. Malo glasnije*. Zar ne čuješ? Otišao je. *Stanka. Tiho*. Spavaš li? *Spušta ruku na njegovo rame, drma ga*. Otišao je. Otišao. *On pogleda u nju, crnim očima. Uplašena*. Što je to s tobom? *On se opet okreće prema zidu*. Što je s tobom? On je otišao. Ti i ja smo sad sami. *Ponovno ga drma za rame*. Reci nešto. Što je? *Naginje se nad njega, zagrlj ga*. Što je s tobom? Dragi moj, što je s tobom?

ON *govori u zid*: Jesi li sad zadovoljna? Zadovoljna, ha?

ONA *očajno*: Što hoćeš reći? Tako se plašim.

ON: Dobila si ono što si htjela. *Stanka. Ona povlači ruke k sebi, ustaje, hoda po sobi. On gleda za njom. Ironično*. Vješta si ti. Zaista vješta. Naravno da je ovdje odveć pusto i usamljeno. Sasvim mi je to jasno. Shvaćam.

ONA: Ne budi takav. Tako se plašim.

ON: Shvaćam. Itekako dobro.

ONA: Što shvaćaš?

ON: Zar si morala?

ONA *pomalo ljuta*: Što?

ON: U bilo koja doba nazvati ga.

ONA: Neću ga nazvati.

ON: A zašto si onda uzela njegov broj telefona?

ONA: Valjda sam morala. A što sam trebala uraditi? Pa on mi ga je dao.

ON: Ma nemoj. A ti si drage volje uzela. Jasno mi je to.

ONA: Što hoćeš reći?

ON: Zašto si stavila papirić s brojem u svoj portmone?

ONA: Nisam.

ON: Nisi?

ONA: Kako znaš da jesam?

ON: Kako neću znati. Čujem to po tvom glasu. Znam ja to. *Ona izlazi u kuhinju, ostavlja vrata za sobom otvorena. Stanka. On se pridiže na divanu, sjedi na rubu i gleda u pod. Sasvim mirno. Znao sam da će netko doći. Ustaje, odlazi do prozora dnevne sobe, gleda prema moru. A dolje imamo more, sa svim njegovim valovima, more, bijelo i crno, sa svojim valovima, sa svojom mekanom i crnom dubinom. Nasmije se za sebe. A mi smo samo htjeli biti zajedno. Glasno se nasmije. Stanka. Hoda po sobi, ulazi u kuhinju.*

VII

On izlazi na vanjska vrata, odlazi do desnog ugla kuće, gleda za njom, odlazi do lijevog ugla, gleda za njom. Zatim hoda naprijed i natrag po dvorištu.

ON: Ne, neće ona nazvati. Sigurno će se ubrzo vratiti. A onda ćemo biti sami. I uvijek ćemo biti sami, zajedno, sami, jedno s drugim. *Odlazi do klupe, sjeda. Nalakti se na koljena, podupre glavu rukama. Gleda ravno ispred sebe. Sami, zajedno, sami, jedno s drugim. Grubo se nasmije. Duga stanka. Ona dolazi iza lijevog ugla kuće, blago pogleda prema njemu. On pogleda prema njoj, zatim spušta pogled. Ona prilazi klupi i sjeda kraj njega, podiže ruku, pomiluje ga po licu. Duga stanka. Zavjesa.*